

Yttrande över remiss – Slutbetänkande SOU 2022:21 Rätt för klimatet

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att yttra sig i enlighet med det som framförs i tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, samt

att översända yttrandet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

I december 2019 beslutade Regeringen att tillsätta en särskild utredare att se över all relevant svensk lagstiftning inom det klimatpolitiska ramverket för att det ska få genomslag. Syftet med utredningen är att skapa bättre förutsättningar för att Sveriges klimatmål ska kunna nås genom att klimatfrågan integreras i lagstiftningen. Utredaren presenterade slutbetänkandet i maj 2022 och redovisar där förslag till ändringar av lagstiftningen för att främja bidrag till klimatomställningen, underlätta byggandet av elnät och ett transporteffektivt samhälle.

Slutbetänkandet har skickats ut på remiss till bland annat Lunds kommun för yttrande. Ärendet har remitterats till tekniska nämnden, miljönämnden och byggnadsnämnden för yttrande till kommunstyrelsen senast 1 oktober.

Tekniska förvaltningen ställer sig positiv till slutbetänkandets förslag om att tydliggöra lagstiftningen inom ovan nämnda områden för att bidra till att nå de uppsatta klimatpolitiska målen. Slutbetänkandet ligger väl i linje med Lunds kommuns hållbarhetspolicy, LundaEko och program för social hållbarhet.

Underlag för beslutet

- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-08-30
- Rätt för klimatet SOU 2022:21, 2022-05

Ärendet

Regeringen beslutade i december 2019 att tillsätta en särskild utredare för att se över svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska

2022-08-31

Diarienummer

TN 2022/547

ramverket kan få genomslag. Utredningen *Rätt för klimatet* presenterade sitt slutbetänkande i maj 2022.

Slutbetänkandet har skickats ut på remiss till bland annat Lunds kommun för yttrande. Ärendet har remitterats till tekniska nämnden, miljönämnden och byggnadsnämnden för yttrande till kommunstyrelsen senast 1 oktober.

Remissen

Enligt det klimatpolitiska ramverket ska Sverige senast 2045 ha netto-nollutsläpp av växthusgaser och därefter negativa nettoutsläpp. I ett globalt perspektiv har Sverige goda förutsättningar att nå målsättningen. Klimatråtsutredningens slutbetänkande vill genom förtydligande lag-stiftning ta tillvara Sveriges goda förutsättningar och öka omställnings-takten för att klimatmålen ska kunna nås.

Klimatråtsutredningens slutbetänkande ger förslag till ändringar av lagstiftningen inom tre områden: *främja bidrag till klimatomställningen, underlätta byggandet av elnät och ett transporteffektivt samhälle.*

Främja bidrag till klimatomställningen

Utredningen har haft i uppdrag att utreda möjligheten att väga klimat-nytta mot negativ påverkan på människors hälsa och miljön genom en särskild avvägningsregel i miljöbalken eller på annat sätt.

Slutbetänkandet kommer i sin analys fram till att det sannolikt finns ett visst utrymme till en sådan ändring, men att det är mycket begränsat. I slutbetänkandet redovisar utredningen förslag och bedömningar om miljöbalken skulle kunna utökas för att främja verksamhet som bidrar till klimatomställningen och kommer där fram till att man inte förordar en avvägningsregel, utifrån att det bedöms få en mycket begränsad effekt på att få tillstånd men också för att förkorta tidsåtgången för prövningar. Utredningen presenterar däremot ett förslag om en klimat-anpassad platsvalsregel, där syftet är att utnyttja det rättsliga utrymme som finns för att avväga till förmån för klimatet. Det skulle kunna leda till att en plats kan anses vara lämplig av hänsyn till klimatet, som annars inte hade ansetts vara det. Det handlar således om vilket intresse som väger tyngst.

Underlätta byggande av elnät

Utredningen har även när det gäller elnäten sett över den lagstiftning den omfattas av i syfte att förbättra förutsättningarna för att planering och prövningar rörande elnätsbyggnation ska ta hänsyn till elektrifieringens betydelse för klimatomställningen.

Vidare föreslår utredningen att regeringen bör tillsätta ytterligare en utredning som särskilt ska analysera hur energi- och klimatplanering kan struktureras och samordnas tydligare än vad som sker idag. En sådan utredning ska se över hur länsstyrelsernas arbete med energi- och klimatstrategier kan stärkas. Utredningen ska också förtydliga

2022-08-31

Diarienummer

TN 2022/547

kommunernas och regionernas roll i planeringen av energi- och klimat-omställningen, samt se över samordningen mellan länsstyrelserna, med kommunerna och med andra typer av planering enligt exempelvis plan- och bygglagen, PBL. Utredningen anser att den nuvarande lagstiftningen är funktionell men att det behövs stärkt vägledning när det gäller hur fysisk planering kan påverka behovet av nätkapacitet och hur hänsyn kan tas till elnätsutbyggnad i den fysiska planeringen. Utredningen menar att genom att ge länsstyrelsen en stärkt roll skulle elektrifieringen kunna underlättas.

Enligt utredningen bidrar förslagen till en snabbare elnätsbyggnation och kan skapa förutsättningar för tillräckligt skydd för miljö och egendom. Elektrifieringen kan bidra till minskade utsläpp då såväl elproducenter som elanvändare tidigare kan anslutas till nätet och därigenom minska sina utsläpp av växthusgaser.

Ett transporteffektivt samhälle

För att klara Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp fokuserar utredningen på tre delar när det kommer till transporter: transporteffektivt samhälle, hållbara förnybara drivmedel inklusive elektrifiering, samt energieffektiva fordon och fartyg. Utredningen menar att en utveckling mot ett minskat användande av personbil, lastbil och inrikesflyg krävs för att transportsektorns klimatomställning ska ske på ett hållbart sätt.

Utredningen föreslår åtgärder som minskar transportefterfrågan, samt påverkar val av färdmedel i riktning mot gång, cykel och kollektivtrafik samt syftar till att leda till minskade investeringar i utökad vägkapacitet. Utredningen bedömer också att förslagen kommer att bidra till att minska Sveriges utsläpp av växthusgaser betydligt.

Förslagen kommer att påverka företag i olika grad beroende på bransch. Förutsättningarna för transportberoende företag kommer att förändras då ett ökat fokus på transporteffektivitet och tillgänglighet i transport-planeringen exempelvis kan leda till att bilberoende större handels- och arbetsplatser blir mindre attraktiva i förhållande till verksamheter med större möjligheter till ett hållbart resande.

När det gäller förslagen inom transportplanering för ett transporteffektivt samhälle, medför dessa inga konsekvenser för kommuner då utredningens förslag inte ställer några krav på dem. Vidare inskränker inte heller dessa på kommunernas beslutanderätt inom något område och har således ingen påverkan på den kommunala självstyrelsen.

Utredningen menar att en starkare styrning mot ett transporteffektivt samhälle behövs för att de transportpolitiska målen ska kunna nås. Vidare lyfter utredningen fram att ett minskande trafikarbete krävs för att transportsektorn ska bidra till klimatomställningen. Utifrån detta föreslås därför att begreppet *transporteffektivt samhälle* förs in i

2022-08-31

Diarienummer

TN 2022/547

förordningarna som reglerar den nationella planen för transportinfrastruktur och länsplanerna för den regionala motsvarigheten. Förslaget innebär också att man lägger till en mätbar parameter, *trafikarbete*, för att konkretisera innebörden av vad ett *transporteffektivt samhälle* innebär. Förslaget ska bidra till att trafikarbetet för fordonsslagen personbil, lastbil och inrikes-flyg följer en minskande trend. Ansvarig myndighet föreslås bli Trafikverket.

Inom området *transporteffektivt samhälle* föreslår utredningen också att inriktningen av den nationella planen och länsplanerna ska bestämmas med utgångspunkt i ett trafikslagsövergripande helhetsperspektiv för transportsystemet och fyrstegsprincipen. Förordningen om statlig medfinansiering till vissa regionala kollektivtrafikanläggningar föreslås få ett tillägg som innebär statlig medfinansiering för åtgärder som kan minska behovet av nybyggnationer eller större ombyggnationer av transportinfrastruktur.

Föredragning

Tekniska förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till klimaträttsutredningens slutsatser och förslag och anser att den ligger i linje med de av Lunds kommun beslutade målen när det gäller att nå de klimat-politiska målen och ett nettonollsläpp till 2045.

Utifrån förvaltningens uppdrag och ansvarsområden har tekniska förvaltningen valt att fokusera sina synpunkter till området *ett transporteffektivt samhälle*. Lunds kommun har antagit klimatmål som ligger i linje med klimaträttsutredningens när det kommer till hållbara transporter. Tekniska förvaltningen ser positivt på de föreslagna åtgärder som slutbetänkandet föreslår.

I kommunens *strategi för ett hållbart transportsystem i Lunds kommun* lyfts Lunds kommuns miljöanpassning kopplat till transportsystemet fram. För att nå kommunens uppsatta mål och också de svenska klimatpolitiska målen, ser tekniska förvaltningen positivt på klimaträttsutredningens förslag om förbättrad nationell samordning genom Trafikverket, men också förslaget om att föra in begreppet *transporteffektivt samhälle* i de förordningar som styr planerna för transportinfrastrukturen.

Beredning

Ärendet har beretts av tekniska förvaltningen.

Barnets bästa

Tekniska förvaltningen har utgått ifrån LundaEko 2021-2030 i föreliggande remissvar. Det är tydligt att barn påverkas av klimatförändringarna och att fokus ska ligga på att bidra till en minskning av växthus-gaser för att dämpa klimatförändringarna för nuvarande och kommande generationer.

2022-08-31

Diarienummer

TN 2022/547

Ekonomiska konsekvenser

Någon ekonomisk konsekvensanalys har inte bedömts vara relevant.

Mikael Fritzon
Teknisk direktör

Heléne Öhrström
Administrativ chef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Akten